

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Dopady členství v EU na ČR – duben 2011

Technické parametry

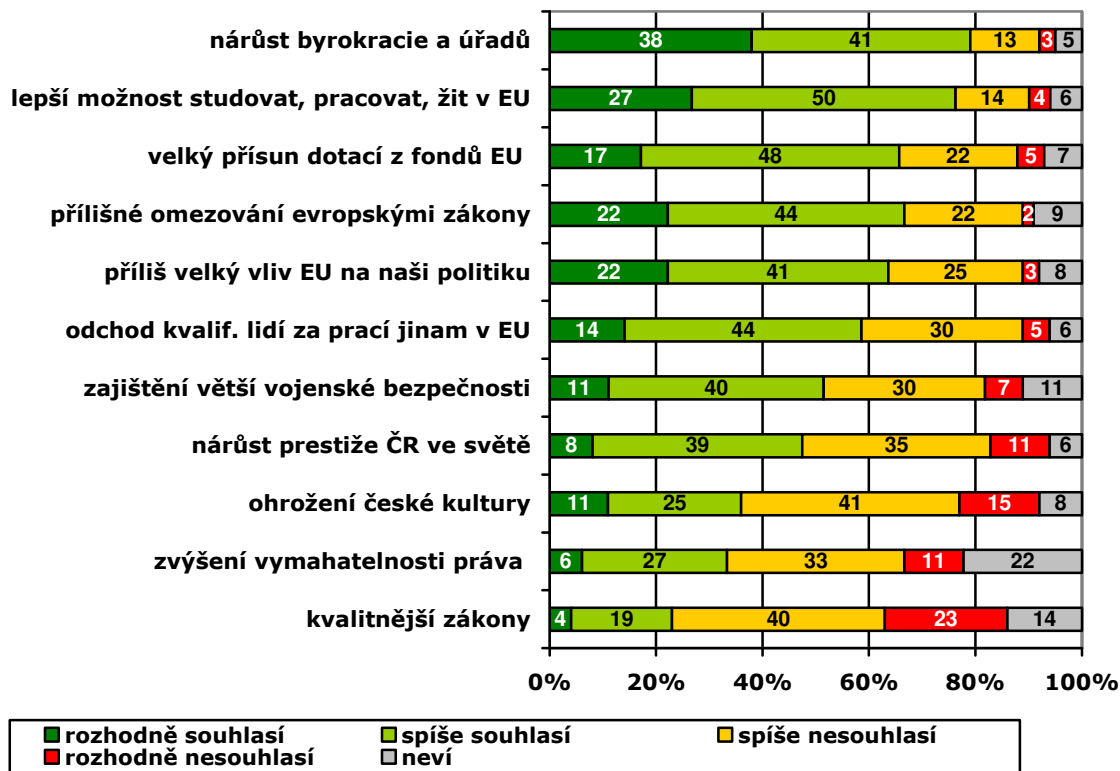
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2011, v11-04</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. - 11. 4. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>979</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.160, EU.1, EV.18</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>6. května 2011</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

Ve svém dubnovém šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění věnovalo hodnocení členství České republiky v Evropské unii. Respondenti byli požádáni o zhodnocení kladných a záporných stránek členství ČR v Unii a rovněž o posouzení dopadu vstupu na vybrané oblasti veřejného života.

Oslovení nejčastěji souhlasili s názorem, že díky členství získali Češi lepší možnosti žít, studovat a pracovat v zemích EU. Prakticky totožný podíl souhlasných odpovědí si však získalo také tvrzení, že členství v Evropské unii přináší nárůst byrokracie a zřizování zbytečných úřadů.

U otázky mapující míru souhlasu s dopady členství byla použita sada výroků vztahujících se k vybraným aspektům členství ČR v EU¹. Výsledky shrnuje první graf:

Graf 1: Kladné a záporné stránky členství ČR v Evropské unii 2011(v %)

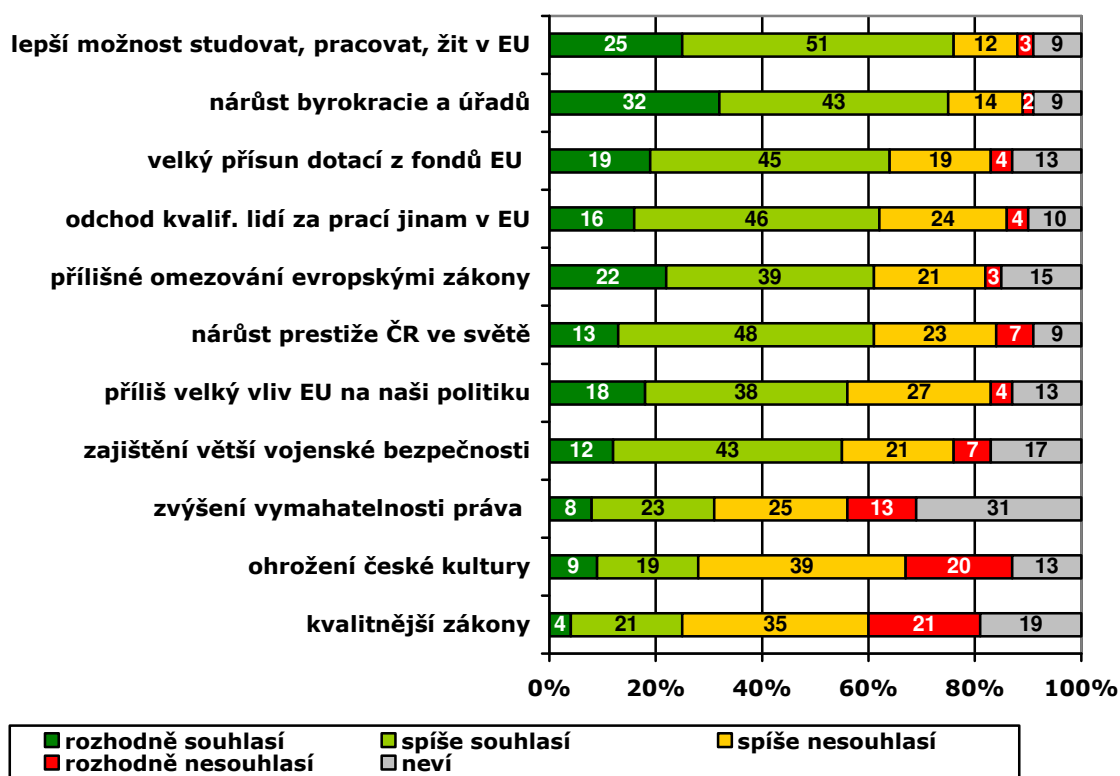
V rámci nabídnutých výroků si největší podíl souhlasných odpovědí získal negativní výrok, že členství v EU přináší nárůst byrokracie a zřizování zbytečných úřadů (79 % „rozhodně + spíše souhlasí“), navíc s výrazným podílem rozhodného souhlasu (38 %). Na druhém místě podle míry souhlasu byl pozitivní výrok konstatující lepší možnosti žít, pracovat a studovat v EU (77 %) následovaný opět pozitivní položkou - velký přísun dotací z fondů EU (65 %). Dalšími v pořadí podle míry souhlasu byly výroky konstatující negativní dopady: omezení evropskými zákony (66 %), příliš velký vliv na naši politiku (63 %) a odchod kvalifikovaných lidí za prací do jiných zemí EU (58 %). Nejméně

¹ Znění otázky: „Nyní Vám přečtu několik tvrzení o členství České republiky v Evropské unii, a Vy mi, prosím, řekněte, nakolik s nimi souhlasíte či nesouhlasíte: a) Členstvím v EU vzrostla prestiž ČR ve světě. b) Členství ČR v EU přináší nárůst byrokracie a zřizování zbytečných úřadů. c) Členství ČR v EU ohrožuje českou kulturu. d) Členství ČR v EU znamená velký přísun dotací z fondů EU. e) ČR má díky členství v EU kvalitnější zákony. f) Členství ČR v EU znamená odchod kvalifikovaných lidí za prací do jiných zemí EU. g) Členstvím ČR v EU získala unie příliš velký vliv na politiku a rozhodování u nás. h) Členstvím ČR v EU je zajištěna větší vojenská bezpečnost naší země. i) Členství ČR v EU je doprovázeno přílišným omezováním evropskými zákony. j) Členstvím ČR v EU jsme získali lepší možnosti studovat, pracovat a žít v zemích EU. k) Členstvím ČR v EU se u nás zvýšila vymahatelnost práva.“

souhlasných odpovědí si získalo tvrzení, že díky členství v EU se zvýšila kvalita zákonů obecně (23 %). Zhruba třetina respondentů se pak domnívá, že Evropská unie ohrožuje českou kulturu (36 %), resp. že členství v EU zvyšuje vymahatelnost práva (33 %). Odpovědi zhruba půl na půl se týkaly zvýšení prestiže ČR a zajištění bezpečnosti.

Pokud srovnáme aktuální výsledky s názory české veřejnosti před dvěma roky, zjistíme, že došlo k určitým posunům. Především se zvýšilo silně negativní hodnocení nárůstu byrokracie (o 6 % v odpovědích „rozhodně souhlasím“), výrazně se snížil význam EU pro prestiž ČR ve světě (celkově o 15 % bodů v obou kategoriích souhlasu).

Graf 2: Kladné a záporné stránky členství ČR v Evropské unii 2009 (v %)

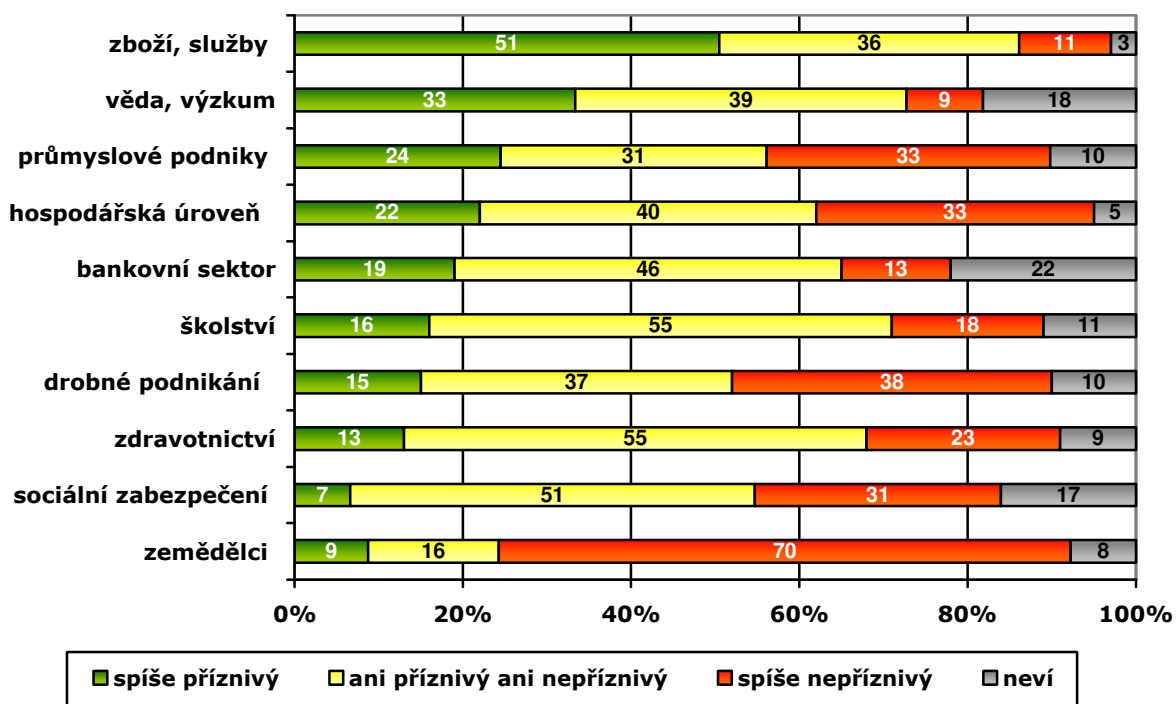

Postoj k jednotlivým tvrzením je do určité míry ovlivněn politickou orientací dotázaných. Stoupenci ODS a TOP 09 jsou ve svém hodnocení více proevropští, když se ve větší míře ztotožňují s pozitivními výroky a častěji odmítají kritická tvrzení. Opačně se vyjadřují voliči ČSSD a především KSČM. Vůbec nejvýraznější je tento rozdíl v případě hodnocení nárůstu prestiže ČR ve světě, kde s výrokem souhlasí 66 % příznivců ODS, 65 % příznivců TOP 09, 44 % sympatizantů ČSSD a pouze 15 % respondentů hlásících se ke KSČM.

K souhlasu s nárůstem byrokracie dochází napříč politickým spektrem. Více proevropsky jsou dále naladěni lidé s vyšším vzděláním a mladší ročníky.

Druhá baterie otázek se zajímala o dopad členství ČR v EU na vybrané oblasti veřejného života²:

Graf 3: Vliv členství ČR v EU na vybrané oblasti (v %)

Nejlépe je vliv členství ČR v EU hodnocen v oblasti zboží a služeb (51 % „spíše příznivý vliv“), následuje věda a výzkum (33 %). Naopak negativně se podle oslovených členství podepsalo na postavení zemědělců (70 % „spíše nepříznivý vliv“). V případě ostatních oblastí převažují neutrální odpovědi („ani příznivý ani nepříznivý“) s převahou pozitivního hodnocení u bankovního sektoru a negativního u průmyslových podniků, drobného podnikání a sociálního zabezpečení. U zbylých položek jsou hlasy považující dopad členství za příznivý nebo naopak nepříznivý vesměs v rovnováze.

Stejně jako u předchozí sady otázek se více proevropsky profilují příznivci ODS, mladí a lidé s vyšším vzděláním.

² Znění otázky: „Jaký je podle Vašeho názoru vliv členství ČR v Evropské unii na: a) hospodářskou úroveň ČR, b) nabídku zboží a služeb na trhu v ČR, c) stabilitu devizového kursu koruny, d) drobné a střední podnikatele v ČR, e) průmyslové podniky v ČR, f) zemědělce v ČR, g) bankovní sektor ČR,

Časové srovnání přináší tabulka 1:

Tabulka 1: Vliv členství ČR v EU – časové srovnání (v %)

	V/2004 +/-	V/2005 +/-	IV/2006 +/-	IV/2008+/-	IV/2009 +/-	IV/2011 +/-
nabídka zboží a služeb na trhu	61/7	59/5	60/4	66/4	57/6	51/11
věda a výzkum	38/8	20/7	26/6	32/6	35/6	33/9
bankovní sektor	28/10	26/6	26/7	32/7	23/11	19/13
úroveň školství	25/12	13/17	18/7	18/12	18/11	16/ 18
hospodářská úroveň	36/20	26/20	32/14	36/22	24/22	22/ 33
stabilita devizového kursu koruny	25/14	36/7	36/7	43/7	17/19	19/16
úroveň zdravotnictví	24/18	8/27	11/20	13/27	15/19	13/23
průmyslové podniky	21/35	21/28	25/26	30/23	21/34	24/33
drobní a střední podnikatelé	15/47	9/38	15/31	20/29	17/31	15/ 38
úroveň sociálního zabezpečení	14/25	6/25	8/20	6/30	9/24	7/ 31
zemědělci	11/60	5/73	8/67	9/65	9/64	9/ 70

Poznámka: Údaje v tabulce tvoří odpovědi „spíše příznivě“/ „spíše nepříznivě“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“ a „ani příznivě, ani nepříznivě“.

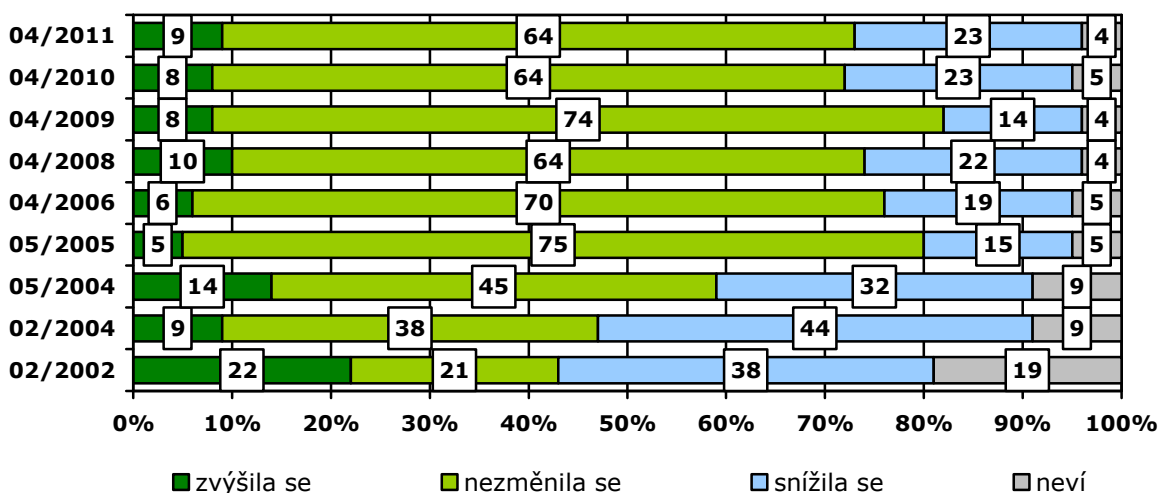
Meziročně došlo k propadu pozitivního hodnocení u většiny položek, i když tyto propady byly převážně v řádu několika procentních bodů. Názory na devizový kurz koruny zůstaly na úrovni minulého roku (tehdy došlo k výraznému propadu), což koresponduje se reálným pohybem kurzu. K nejvýraznějšímu posunu v hodnocení došlo u hodnocení dopadů na národní hospodářství (posun o 12 procentních bodů) a v hodnocení nabídky na trhu (11 procentních bodů). V tomto hodnocení se nejspíš odráží vnímání světové hospodářské krize. Do nárůstu negativního hodnocení školství a sociálního systému se asi promítají ani ne tak vliv členství v Evropské unii, ale současná vnitropolitická diskuze daných oblastí.

h) vědu a výzkum v ČR, i) úroveň zdravotnictví v ČR, j) úroveň školství v ČR, k) úroveň sociálního zabezpečení v ČR?“

Názory, jak se vstup do EU promítnul do životní úrovně respondentů, přináší poslední graf:³

Údaje připomínají, že před vstupem do EU tvořili nejpočetnější skupinu skeptici považující členství ČR v Unii za možné ohrožení své vlastní životní úrovně, zatímco respondenti tvrdící, že se vstup jejich životní úrovně nedotkne, byli v menšině. Po vstupu došlo k obratu a většina dotázaných se vyjadřuje v tom smyslu, že se jim životní úroveň nezměnila. Tento názor se s odstupem doby nijak nezměnil.

Graf 4: Vývoj životní úrovně v souvislosti se vstupem ČR do EU (v %)⁴

³ Znění otázky: „Myslíte si, že v souvislosti se vstupem naší země do EU se Vaše životní úroveň: zvýšila, nezměnila se, snížila?“

⁴ Před vstupem ČR do EU byla tato otázka pokládána ve znění: „Očekáváte, že v souvislosti se vstupem naší země do EU se Vaše životní úroveň zvýší, nezmění se nebo se sníží?“